

Популярні туристичні карти здебільшого видають у складеному вигляді або портативними брошурами. Такий спосіб видання максимально враховує практичність і зручність у користуванні, адже складені чи брошуровані туристичні карти займають мало місця у дорожньому ранці екскурсанта і не вимагають особливих зусиль для перегляду їх тематичного змісту [1, с. 239].

Створення науково-довідкових туристичних карт пов'язане з дослідженням, організацією і плануванням туризму як галузі господарства України. З цією метою розробляються оціночні карти (у них подається оцінка природних, соціально-культурних, економічних умов та інженерних передумов для розвитку туризму), туристичного районування тощо.

Зміст, картографічні способи зображення та тематичне наповнення туристичних карт постійно змінюються та урізноманітнюються. Існують свої традиції щодо форми, вигляду та змісту туристичних карт. Супутником туристичних карт є путівники [2].

Література

1. Кудла Н.Є Маркетинг туристичних послуг : нав. пос. / Н.Є. Кудла. – К. : Знання, 2011. – 351 с.
2. Типи путівників в Новий час [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://stud.com.ua/37887/turizm/tipi_putivnikiv_noviy

УДК 338.48-32:005.336.3

КАСИНЕЦЬ О.В., КАМПОВ Н.С.,
Мукачівський державний університет

ПРОБЛЕМИ ЯКОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ ЕКСКУРСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Організація екскурсійної діяльності в сучасних умовах розвитку туристичної індустрії України націлена забезпечувати зростання інноваційно-інвестиційного потенціалу національної економіки. Як пріоритетний напрямок індустрії туризму вона формує у визначених межах економічну, науково-культурну, освітню, екологічну безпеку, забезпечує розвиток технологічно пов'язаних галузей національної економіки. Сучасні цілі організації екскурсійної діяльності орієнтовані на удосконалення і розвиток внутрішнього та міжнародного туризму, що у свою чергу вимагає якості здійснення екскурсійної діяльності.

Вагомий внесок в теорію і практику екскурсійної діяльності як одного із пріоритетних напрямків розвитку економіки туризму зробили вітчизняні і закордонні науковці. Питанням розвитку організації екскурсійної діяльності в аспекті розвитку індустрії туризму України присвячено багато наукових праць українських учених. Серед них наукові розробки таких науковців як В. Бабарицька, А. Короткова, О. Малиновська, С. Галасюк, С. Нездоймінов, О. Любіцева, Т. Сокол, Л. Альтгайм, А. Боева, А. Воронина, С. Голубничая, И. Савина, І. Чагайда, В. Зінченко, О. Романенко.

У зв'язку із зростанням обсягу екскурсійних послуг на ринку організованого туризму цей напрямок наукових і практичних досліджень отримав особливу увагу, що викликано різними причинами. По-перше, підвищення культурного й освітнього рівня суспільства в цілому. По-друге, розширення цілей самого туризму, так відправляючись у туристську подорож не завжди на перший план ставляться тільки рекреаційні цілі. Перебуваючи на відпочинку, сучасні споживачі туристичних послуг бажають також задовольнити й інтереси пізнання, освіти і духовного розвитку. По-третє, пов'язане із тлумаченням самого поняття «туристичний продукт» як комплексу послуг надаваного туристові в ході подорожі.

Типові туристські послуги, як правило, представляють: розміщення, харчування й перевезення туристів. Але з огляду на історичний розвиток вітчизняного та міжнародного туризму, а також сучасної національної законодавчої бази екскурсії стають четвертою характерною туристською послугою, причому іноді грають головну роль при виборі регіону подорожі. Зростає пропозиція суто екскурсійних програм, тобто турів, основною метою яких є відвідування та знайомство з історичними, культурними й іншими визначними пам'ятками певного регіону. За цих умов актуальним є завдання кадрового забезпечення туристичного супроводу.

Якісне надання таких послуг значною мірою залежить від екскурсійної складової та від фахівців, які займаються туристичним супроводом – екскурсоводів, гідів-перекладачів. В умовах сьогодення діяльність фахівців туристичного супроводу України фактично не контролюється державою або громадськими організаціями. Необхідність отримання дозволу на право провадження діяльності з туристичного супроводу скасовано. Підвищення кваліфікації екскурсоводів та гідів-перекладачів, їх атестація та акредитація не проводяться. Статистична оцінка показників екскурсійної діяльності свідчить про низьку активність даних суб'єктів на туристичному ринку. Загальний реєстр кадрів туристичного супроводу України не ведеться, кожна область веде свою статистику кількості фахівців туристичного супроводу окремо (часто не відповідає дійсності).

До квітня 2014 р. гідів-перекладачів, екскурсоводів, спортивні інструктори, провідники та інші фахівці туристичного супроводу – фізичні особи, які, за винятком осіб, які працювали на відповідних посадах підприємств, установ, організацій, яким належали чи які обслуговували об'єкти відвідування (музеї, парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва, монастирські комплекси, спеціалізовані виставки тощо) повинні були отримувати дозвіл на проведення діяльності, пов'язаної з туристичним супроводом.

Дозвіл був визнаний офіційним документом, підтверджував кваліфікацію фахівця туристичного супроводу і давав право на: надання екскурсійних послуг екскурсоводами та гідями-перекладачами в населених пунктах та об'єктах показу, внутрішніми правилами яких це не заборонено, у межах певної адміністративної території та надання дорожньої інформації під час слідування

туристичних груп до місця призначення; надання відповідних послуг із туристичного супроводу іншими фахівцями туристичного супроводу.

Згідно п. 27 Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо скорочення кількості документів дозвільного характеру» від 25.04.2014 р. було внесено зміни до Закону України «Про туризм» та скасовано видачу дозволів фахівцям на право здійснення туристичного супроводу. Це зумовило ряд суперечностей щодо здійснення організації всієї науково-методичної роботи фахівців туристичного супроводу; атестації та акредитації фахівців; здійснення контролю за діяльністю фахівців туристичного супроводу; механізму обліку екскурсодів, гідів-перекладачів та інших фахівців; здачі звітів фахівцями туристичного супроводу; виконавської дисципліни фахівців туристичного супроводу (екскурсоводів) у регіонах; функціонування акредитаційних комісій тощо.

З метою покращення екскурсійної діяльності в Україні слід би використати досвід Білорусі, де існує автоматизована система професійної атестації екскурсодів та гідів-перекладачів. Атестаційні тестові завдання включають питання з восьми основних розділів: історичні аспекти розвитку країни; географія та природні ресурси; сучасний соціально-економічний та політичний розвиток країни; статус туристичних ресурсів, географічне положення, наукові, економічні, історичні, екологічні та культурні цінності та режим їх охорони; культура мови; забезпечення безпеки, дії у надзвичайних ситуаціях, надання першої медичної допомоги; методика проведення екскурсій, використання методичної документації; основи управління туристичною групою, міжособистісне спілкування при організації екскурсій. Після успішного проходження тестування екскурсодів отримують сертифікат, що підтверджує їх право на здійснення екскурсійної діяльності. Періодична атестація дасть змогу не тільки контролю кількості екскурсодів на туристичному ринку в регіоні, а й змусить їх систематично самовдосконалюватися.

УДК 911.3.

КСЕНОФОНТОВ С. С.,
Мукачівський державний університет

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ЛІКУВАЛЬНО-ОЗДОРОВЧОГО ТУРИЗМУ УКРАЇНИ

Останнім часом у світі спостерігається зростання інтересу туристів до лікувально-оздоровчого туризму. Швидкий темп життя, безліч стресових ситуацій, зростання потоку інформації, несприятлива екологічна обстановка в більшості країн змушує людей звертатися до цього виду туризму. Лікувально-оздоровчий туризм дає змогу в комфортних і невимушених умовах підтримувати стан здоров'я у належному стані, тому його розвиток останніми роками є вкрай динамічним як на вітчизняному, так і на міжнародному ринках.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>